

კინო-მასალის ჩვენების მეთოდები

ძველი პასეისტური დრომოკმული ხელოვნება გადამწყვეტ იერიშებით მიდის რევოლუციონურ ხელოვნების წინააღმდეგ. ეს გაახალგაზრდავებული მიმართულებანი წრიპინა ხმით ყვირიან თავიანთი პროორიტეტის შესახებ ისეთ საკითხებში, როგორიცაა ხელოვნების როლი ჩვენს საზოგადოებრივ მშენებლობაში. კინო ფრონტს ეს მხატვრული მიმართება ეწვია ძველი კლასიკური თეატრიდან, მხატვრობიდან და თავი შეაფარეს წარმოების მამებს.

მეშხანური გემოვნება კიდევ ნახულობს თმეშესაფარს ჩვენს საზოგადოებრიობაში და ჩვენი ყოფის რაციონალიზაციის იდეას ხვდება წინააღმდეგობანი ხელოვნების ქურუმების მხრით.

კინემატოგრაფია—ტექნიკის ხელოვნებაა. სწორეთ აქ შეიძლება რაციონალიზაცია განხორციელებულ იქნას მთელი 100 პროცენტით. არა მარტო გადაღების და ლაბორატორიული სინამდვილის მხრივ არამედ მხატვრული წარმოების ბაზაზედაც.

რევოლუციონური კინემატოგრაფიის ამოცანაა მასალის დამუშავების მეთოდოლოგიის შექმნა, რომელიც გამიზნული იქნება ემოციონალურ და ორგანიზაციულ ხელოვნებათ.

საჭიროა გაკეთდეს სურათი, რომელიც დააკმაყოფილებს სოციალურ დაკვეთას, მაგრამ ამისათვის არ კმარა სოციოლოგიის და სიუჟეტის დალაგების ხერხების ცოდნა. ამისათვის აუცილებელია კინოს წმინდა ტექნიკური ბაზა, სინათლე, ოპტიკა და მოძრაობა გამოყენებულ იქნას, როგორც სტილისტიური ხერხი, რაც ორგანიულათ დაკავშირებულია სიუჟეტის წყობასთან.

კინოს მასალას წარმოადგენს ჩვენს გარშემო არსებულ ფიზიკურ სამყაროს ნივთები. ამ ნივთების კულტურა ჩვენ გვიკარნახებს დამუშავების შესაფერ ხერხს, სტილს.

გამოსახულების გადატანას ეკრანზე საფუძვლად აქვს გეომეტრიული ოპტიკა და კადრის სივრცობრივი ფორმების კომპოზიციის ხერხები, რაც უნდა გამოდიოდენ წიროვან (ხაზოვან) პერსპექტივის თვისებიდან და მასალის პლასტიურ თვისებებშიდან, რომელსაც იძლევა ოპტიკა.

ე) ჩვენ განვიხილავთ ორ ტექნიკურ მხარეს, რომელსაც არ ექცევა სათანადო ყურადღება. ეს არის „სინათლე“ და სივრცობრივი გამოხატვანის აგება; რაც აქამდე მცირე გამოჩენის გარდა არ იყო გამოყენებული, როგორც ხელოვნების ხერხები.

ხედვითი შთაბეჭდილება ძლიერდება თუ კი სურათზე სჭარბობს ე. წ. ფსევდო სტერეოსკოპია ე. ი. სურათი ორგანზომილებიდან უახლოვდება სამ განზომილებას, რის მიღწევაც ჩვენი კინემატოგრაფიის ხანაში შესაძლებელია მასალის სინათლით სათანადო დამუშავებით. მაგ. ზოგი შტრიხების თვალსაჩინოდ აღნიშვნა სინათლით, რაც იძლევა რელიოფობას და ფსევდო სტერეოსკოპიულ შთაბეჭდილებას.

ამერიკული სტანდარტული განათება უმთავრესად ამ ფაქტორებიდან გამომდინარეობს აქ სინათლე. მოცემულია ნივთის უფრო მეტი პლასტიურობის და გამომეტყველების მისაღებათ და არა მის ესთეტიზაციისათვის.

კინემატოგრაფისტების დიდი ნაწილი, რომელნიც მოსული არიან მხატვრობიდან, ცდილობენ სინათლის ხერხების გაესტეტიურებას და არა როგორც სტილისტიურ ხერხის აღნაგუბას.

სინათლის გამოყენება, როგორც ხელოვნების ხერხის უნდა ჩამოყალიბდეს შემდეგი დებულებებით:

1. სინათლე, როგორც საშუალება საჭირო ხარისხის ნეგატივის მისაღებად.
2. სინათლე, ფსევდო სტერეოსკოპიის მისაღწევი საშუალებად.
3. სინათლე, გამოყენებული შთაბეჭდილების იარაღათ, ე. ი. ხაზგასმით აღნიშვნა, სიუჟეტის დალაგებისათვის საჭირო მოქმედების.

უდიდეს გამომეტყველების ხერხების მაძიებელი კინემატოგრაფისტები, („გამომეტყველება“ დელიუკის მიხედვით „ფოტოგენია“). კადრის სინათლის კომპოზიციაში ცდილობენ ასახონ ის ობიექტები, რომელიც საშუალოდ „მუშაობენ“.

ტეხნიკის სტილისტიურ ხერხათ გადაქცევის მისწრაფებამ მიგვიყვანა ობიექტის კონსტრუქციამდე, რომელიც ოპტიურად ხაზგასმით აღნიშნავს იმ საგნებს, რომელთაც პირველხარისხოვანი მნიშვნელობანი აქვთ სიუჟეტის წყობაში.

ყველა სტილისტიურ ხერხებს თავის ძირითად მიზნათ აქვს მასალის დამუშავება ემოციონალურ ზეგავლენისათვის.

ხელოვნების ხერხი ეს არის მასალის გამოყვანა შეგრძნობის ავტომატიურობიდან.

კადრის ხედვითი კუთხის შთაბეჭდილებისათვის შეუძლებელია იმ კუთხით და დონით გადაღება, რომელიც გაავტომატიურებულია ჩვენი ყოველდღიური ცხოვრებით, ე. ი. თვალების დონით. „ხედვის წერტის“ მონახვა აუცილებელია ისეთი ხედვითი კუთხით „რაკურსით“ სადაც სივრცობრივ ფორმებით, მაქსიმალურათ გამოხატული იქნება მასალის გამომეტყველება, რომელიც აგრეთვე გაძლიერებული იქნება განათებით.

რაკურსმა არ უნდა გააორგინალოს ან გააღამაზოს ნივთები. ის უნდა იყოს, როგორც სტილისტიური ხერხი, რომელიც აზრიანათ იქნება გამიზნული სიუჟეტის წყობასთან დაკავშირებით.

პუდოვკინის გადაღებებში, თვითპრობელობის წარმომადგენლები გადაღებულნი თვალის ხედვის დონით ვერ ახდენენ მაყურებელზე ემოციონალურ ზეგავლენას. მხოლოდ იმის შემდეგ, რაც მან ნახა მასალისათვის თემატიური სახე ყველაზე ცხად სივრცობრივ ფორმებში გამოსახულ (რაკურსებში) თვითმპრობელთ, პუდოვკინმა მისცა მასალას საჭირო სტილისტიური და აზრიანი გამომეტყველება.

უნიჭობათ უნდა ჩაითვალოს კადრის „კომპანოვკა“, მაგ. გროსის მიხედვით. კინემატოგრაფიას აქვს თავის სპეციფიური სტილი, ჩვენების ხერხი და სხ. და მხოლოდ ისეთი ხალხი, რომელთაც ეს არ გაეგებათ კმაყოფილდებიან „დიდი“ გროსების ავტორიტეტით.

ეიზენშტეინის იდეოლოგია ეყრდნობა იმ მასალას, რომლითაც ის მუშაობს (оперирует), აგრეთვე ნივთების ჩვენების კულტურა აქედანვე აღებული.

რევოლიუციონურ საზოგადოებრივობის ცოდნა და ამავე საზოგადოებიდან მასალის აღება საშუალებას მოგვცემს საბჭოთა კინემატოგრაფიის შესაქმნელად.